

สรุปบทความทางวิชาการเรื่อง “การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในโลกยุคโลกาภิวัตน์”
โดย รศ. ดร.พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์

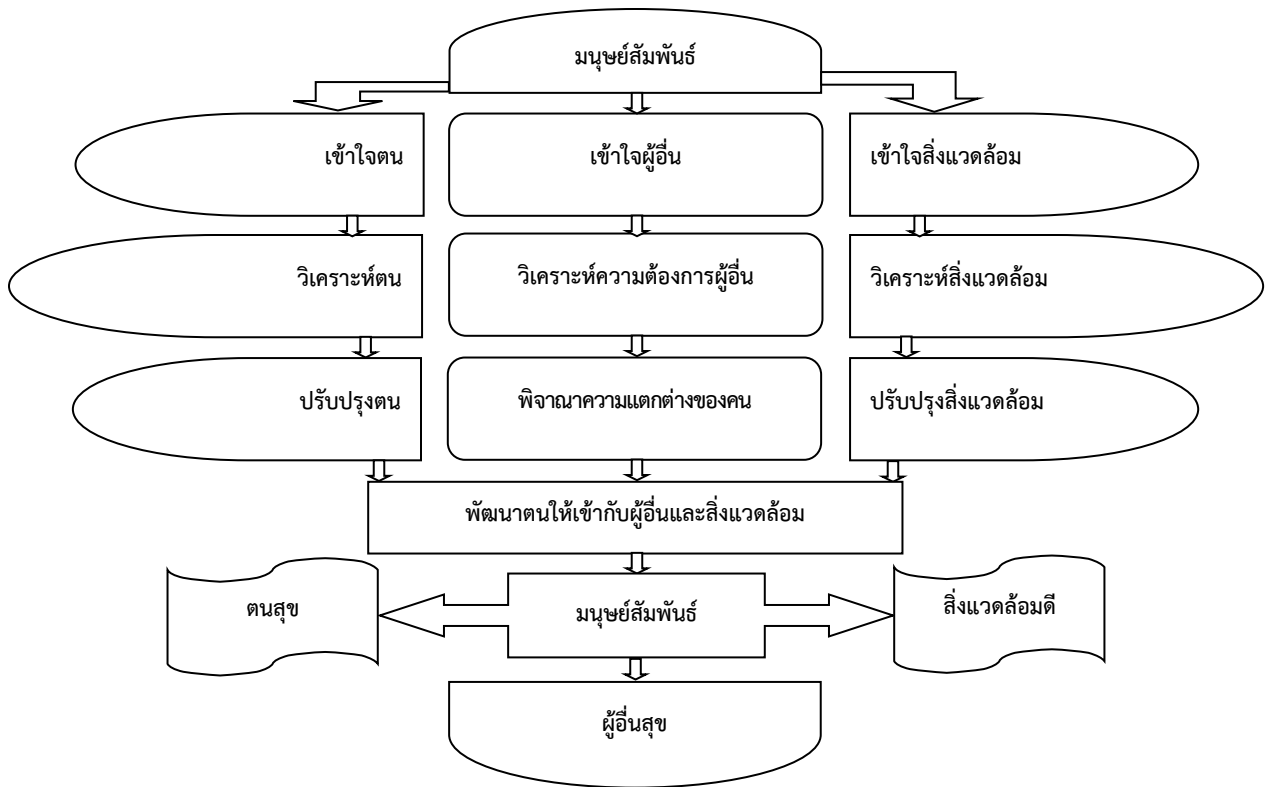
รศ. ดร.พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ กรรมการ ในคณะกรรมการศึกษาและพัฒนาความรู้ทาง จิตวิทยาและสังคม ในการประชุมคณะกรรมการศึกษาและพัฒนาความรู้ทางจิตวิทยาและสังคม ครั้งที่ ๙/๒๕๕๕ วันพุธที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ สรุปได้ดังนี้

การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดย รศ. ดร.พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ สรุป ความว่า ธรรมชาติของมนุษย์ นักปราชญ์หลายคนในอดีตมีความคิดเกี่ยวกับมนุษย์แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ในสมัยก่อนพุทธศักราช เช่น พลาโต (Plato) มีความเห็นว่า พฤติกรรมมนุษย์เกิดการเรียนรู้จาก สภาพแวดล้อมของตน มนุษย์ในปัจจุบันต้องอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง และมุ่งเอาชนะซึ่งกัน และกัน ความขัดแย้งเกิดจากการแย่งชิงผลประโยชน์ ไม่สามารถแบ่งปันทรัพยากรที่มีจำนวนน้อย วิธีที่จะ บำบัดความขัดแย้งในเบื้องต้นได้ คือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมนุษย์ในโลก คือการสร้างมนุษย สัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกันหลายสาขาวิชา เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ในทางจิตวิทยา มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกต่อกันในระบบสังคม นักจิตวิทยาจึงให้ความหมายของมนุษย์ในสภาวะการอยู่ร่วมกันในระบบสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกันตามลักษณะของเอกัตบุคคล นอกจากนี้ มนุษยสัมพันธ์ เป็นศาสตร์และ ศิลปะในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ นับถือความจงรักภักดี และความร่วมมือกัน โดยความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนที่ว่า “มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันใน เกียรติ ศักดิ์ และสิทธิ ต่างมีเหตุผลและมีวัฒนธรรม และ ควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ”

มนุษยสัมพันธ์มีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ

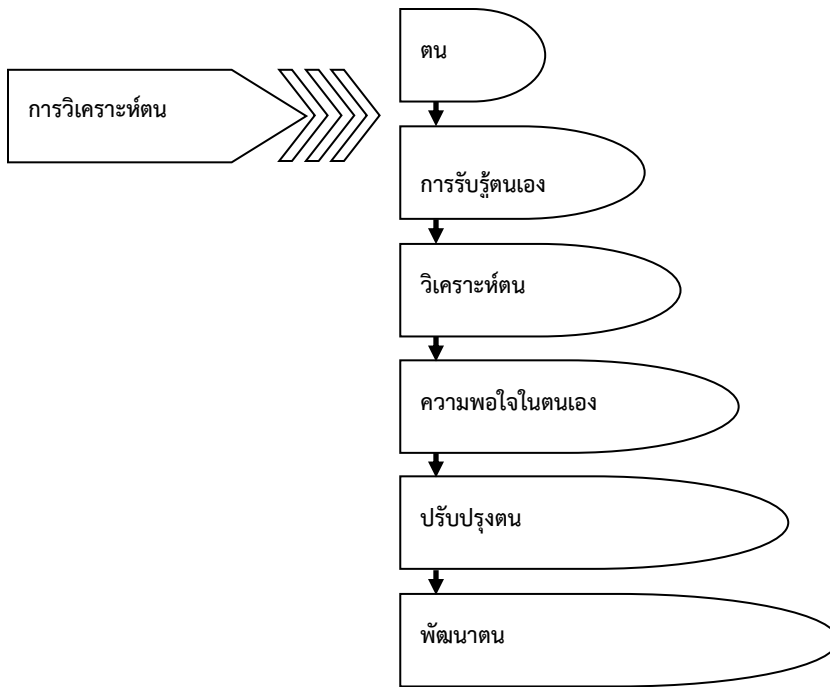
๑. ตน
๒. ผู้อื่น
๓. สภาพแวดล้อมอาจเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๑ แสดงมนุษย์สัมพันธ์

แผนภูมิเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า การมีมนุษย์สัมพันธ์จะนำมาซึ่งสันติสุขในสังคม และความสุขแห่งตนและผู้อื่น

หากเราพิจารณาองค์ประกอบทั้ง ๓ นี้ จะพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือ การเข้าใจตนเอง ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์และปรับปรุงตนพร้อมการพัฒนาตนตามความที่แสดงในแผนภูมิที่ ๒

แผนภูมิที่ ๒ แผนรูปแสดงการวิเคราะห์ตน

การพัฒนาตน

การพัฒนาตน คือการพัฒนาบุคลิกภาพไปพร้อมกันทั้ง ๒ ลักษณะ ได้แก่ เชิงรูปธรรมและนามธรรม การพัฒนาตนเชิงรูปธรรม คือ การพัฒนาลักษณะที่แสดงออกภายนอกและรูปแบบ การพัฒนาตนเชิงนามธรรม คือ การพัฒนาจิตใจ อุปนิสัยของบุคคลนั่นเอง

มนุษย์คนหนึ่ง จะประกอบไปด้วยปัจจัยทั้ง ๓ ประการ คือ

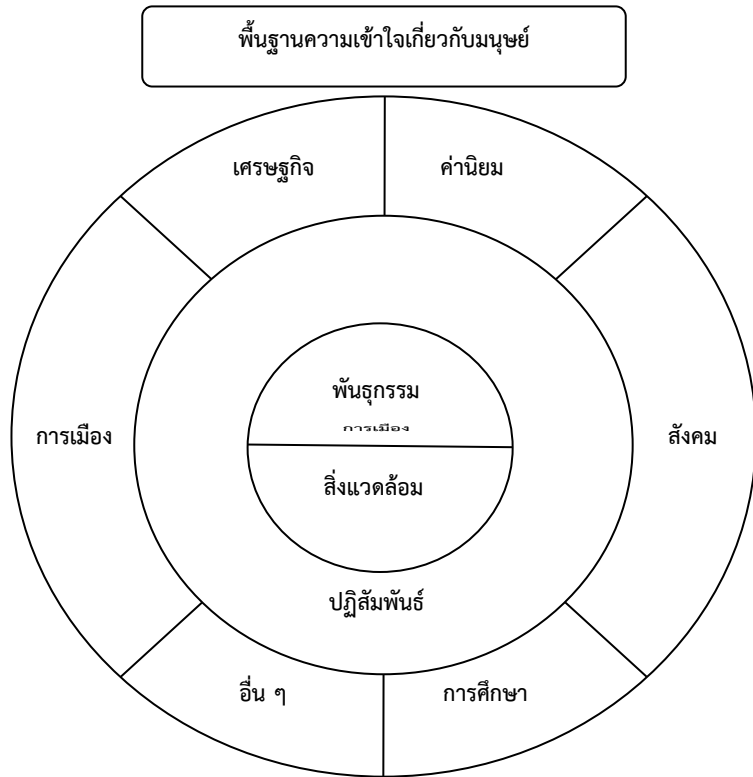
๑. สิ่งที่อยู่รอดโดยพันธุกรรม ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ เป็นลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่ถ่ายทอดมาสู่รุ่นต่อ ๆ ไปทางสายเลือดได้แก่ จีโนไทป์ ฟีนอไทป์

๒. สิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนามนุษย์ เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์รับผ่านทางประสาทสัมผัสหนึ่งประสาทสัมผัสใน ๕ ประการ

๓. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคคลมี ๒ ลักษณะ คือ การควบคุมจากกฎเกณฑ์ของสังคม (external Social Control) หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมภายนอกบุคคลให้เป็นไปตามค่านิยมและสัญญาในสังคมโดยวิธีให้รางวัลและลงโทษ การควบคุมจากภายในจิต (internal social control) พฤติกรรมสังคมของมนุษย์จะอยู่ภายใต้อิทธิพลของความปรารถนาของสังคม การนึกถึงค่าของตนเอง (Conscience) ความภาคภูมิใจในตนเอง (Pride) ความรู้สึกผิดชอบของตน (Guilt)

องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการของการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ คือการเข้าใจผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจพิจารณาได้จากแผนภูมิข้างล่างนี้

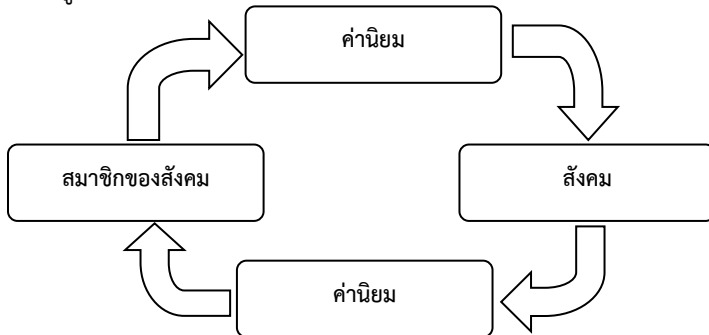

แผนภูมิที่ ๓ แสดงพื้นฐานพัฒนาการมนุษย์

มนุษย์เป็นผลิตผลของพันธกรรมและสิ่งแวดล้อม

๑. พันธกรรม หมายถึง สิ่งที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งมักเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก
๒. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมบุคคลแต่ละคนในลักษณะเฉพาะตัวและต่างกันออกไป มนุษย์แต่ละบุคคลจึงมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน การอยู่ร่วมกันมนุษย์คือ เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล

ในปัจจุบัน โลกเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูง มีทรัพยากรน้อย ความขัดแย้งเกิดขึ้นสูง ในสังคมไทย พฤติกรรมของมนุษย์แต่ละบุคคลนั้นมาจากสังคมที่อาศัยอยู่เท่า ๆ กับมีผลต่อสังคมที่เขาอาศัยอยู่ ดังแผนภูมิแสดงทิศทางของค่านิยมต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๔ แสดงทิศทางของการสร้างค่านิยม

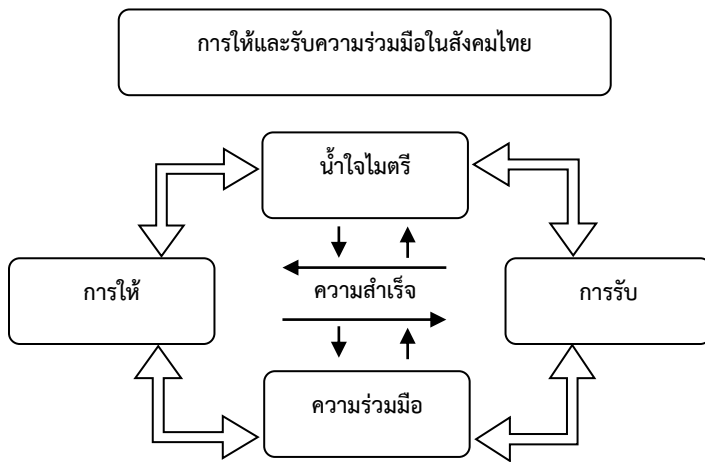
ความสำคัญของศาสตร์มนุษยสัมพันธ์

๑. มนุษยสัมพันธ์มีบทบาทในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กร ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคม มนุษยสัมพันธ์จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนทุก ๆ คน ดังสุภาษิตที่ว่า “วิสาสาปรมาญาติ” คือ ความเป็นกันเองก่อให้เกิดความรู้สึกเสมือนญาติในเรือนตน ฉะนั้นมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน

๒. มนุษยสัมพันธ์ยังเป็นศาสตร์ที่มีประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์ตั้งแต่ชุมชนไปจนถึงครอบครัว

๓. คนเก่งที่มีความสามารถสูงถ้าขาดมนุษยสัมพันธ์ก็กลายเป็นบุคคลที่เปล่าประโยชน์ เพราะไม่มีโอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคน และแสดงความสามารถให้ปรากฏในกลุ่มคน และความเก่งนั้นก็ไร้ค่าและหมดความหมายไปในที่สุด

สังคมไทยมีพื้นฐานวัฒนธรรมเป็นสังคมสัมพันธ์ไมตรีมาแต่ยุคต้นของประวัติศาสตร์ ความมีน้ำใจของคนไทยเป็นที่ปรากฏในสังคมโลกที่เห็นได้ชัดเจน พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อเกิดสึนามิ บุคคลทั่วโลกประจักษ์ในน้ำใจของคนไทย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ดังแผนภูมิที่แสดงต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๕ แสดงการให้และการรับน้ำใจไมตรีในสังคมไทย

ตามแผนภูมิที่ ๕ จะพบว่า น้ำใจไมตรีนำไปสู่ความร่วมมือ และความร่วมมือนำไปสู่การรับ และการรับก็ทำให้คนเกิดน้ำใจไมตรี ซึ่งเป็นวิถีทางนำไปสู่ความสำเร็จทำให้เกิดสันติสุข และความร่วมมือซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยบรรเทาความขัดแย้งในสังคมยุคโลกาภิวัตน์

หลังการเสนอบทความดังกล่าว ที่ประชุมมีการอภิปรายเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคม ผลการอภิปรายของที่ประชุมสรุปว่า เป็นบทความที่เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยบทความนี้สามารถเป็นเอกสารอ้างอิงในงานวิจัยโครงการบ้านสุขสันต์

โรงเรียนรินรมย์ สังกมน่าอยู่ได้ และเป็นบทความที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้
ต่อยอดความรู้ได้